EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.5.2020
COM(2020) 508 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Greklands nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Greklands stabilitetsprogram 2020

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Greklands nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Greklands stabilitetsprogram 2020

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken[1], särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Den 17 december 2019 antog kommissionen den årliga strategin för hållbar tillväxt, som inledde 2020 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. I den togs vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Den 17 december 2019 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, enligt vilken Grekland var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet.

(2) Landsrapporten 2020 för Grekland[3] offentliggjordes den 26 februari 2020. Den innehöll en bedömning av hur väl Grekland hade lyckats med de landsspecifika

[1] EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 507 final 2.

rekommendationer som rådet antog den 9 juli 2019[4], med uppföljningen av tidigare års rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 26 februari 2020. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Greklands har alltför stora makroekonomiska obalanser. De konstaterade obalanserna är framför allt kopplade till den stora offentliga skulden, den stora andelen nödlidande lån i bankernas balansräkningar och utrikeshandeln, i en situation där den potentiella tillväxten fortfarande är låg och arbetslösheten hög.

(3) Den 11 mars 2020 klassificerade Världshälsoorganisationen officiellt covid-19-utbrottet som en global pandemi. Pandemin är en allvarlig folkhälsokris för invånare, samhällen och ekonomier. Den leder till hårt ansatta hälso- och sjukvårdssystem, störningar i de globala leveranskedjorna, volatilitet på finansmarknaderna, kraftigt minskad konsumentefterfrågan och negativa effekter för olika sektorer. Den hotar människors arbeten och deras inkomster liksom företagens verksamheter. Pandemin har lett till en kraftig ekonomisk chock som redan har fått allvarliga återverkningar inom EU. Den 13 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande[5] om en samordnad ekonomisk reaktion på krisen, omfattande alla aktörer på nationell nivå och unionsnivå.

(4) Många medlemsstater har utlyst undantagstillstånd eller vidtagit krisåtgärder. Alla krisåtgärder ska vara strikt proportionella, nödvändiga, tidsbegränsade och förenliga med europeiska och internationella normer. De bör vara föremål för demokratisk tillsyn och oberoende rättslig prövning.

(5) Den 20 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande om aktivering av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten[6]. Klausulen, som fastställs i artiklarna 5.1, 6.3, 9.1 och 10.3 i förordning (EG) nr 1466/97 och artiklarna 3.5 och 5.2 i förordning (EG) nr 1467/97, underlättar samordningen av budgetpolitiken under en allvarlig konjunkturnedgång. I meddelandet framför kommissionen till rådet att man bedömer att det rådande läget med en allvarlig konjunkturnedgång till följd av covid-19-pandemin innebär att villkoren för att aktivera undantagsklausulen är uppfyllda. Den 23 mars 2020 godkände medlemsstaternas finansministrar kommissionens bedömning. Aktiveringen av den allmänna undantagsklausulen medger en tillfällig avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet, förutsatt att detta inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt. När det gäller den korrigerande delen kan rådet, på rekommendation av kommissionen, även besluta att anta en reviderad finanspolitisk strategi. Den allmänna undantagsklausulen innebär inte att stabilitets- och tillväxtpaktens förfaranden avbryts. Den gör det möjligt för medlemsstaterna att avvika från de budgetkrav som normalt gäller, samtidigt som kommissionen och rådet kan vidta nödvändiga politiska samordningsåtgärder inom ramen för pakten.

(6) Det krävs fortsatta åtgärder för att begränsa och bekämpa smittspridningen, stärka de nationella hälso- och sjukvårdssystemens resiliens och mildra de socioekonomiska konsekvenserna genom stödåtgärder till företag och hushåll samt för att säkerställa adekvata arbetsmiljöförhållanden så att den ekonomiska verksamheten kan återupptas. Unionen bör använda alla tillgängliga verktyg för att stödja medlemsstaternas insatser inom dessa områden. Samtidigt bör medlemsstaterna och unionen samarbeta för att

[4] EUT C 301, 5.9.2019, s. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

utforma de åtgärder som krävs för både en återgång till samhällen och ekonomier som fungerar normalt och till en hållbar tillväxt, där bland annat den gröna och digitala omställningen integreras och man drar nytta av lärdomarna från krisen.

(7) Covid-19-krisen har visat på den inre marknadens flexibilitet när det gäller att anpassa sig till extraordinära situationer. För att säkerställa en snabb och smidig övergång till återhämtningsfasen och en snabb och smidig återgång till fri rörlighet för varor, tjänster och arbetstagare måste dock de extraordinära åtgärder som hindrar den inre marknaden från att fungera normalt upphöra så snart de inte längre behövs. Den nuvarande krisen har visat på behovet av beredskapsplaner inom hälso- och sjukvårdssektorn, däribland särskilt förbättrade inköpsstrategier, diversifierade leveranskedjor och strategiska reserver av grundläggande varor. Det är centrala faktorer för arbetet med att ta fram mer omfattande krisberedskapsplaner.

(8) Unionens lagstiftare har redan ändrat de relevanta regelverken[7] för att ge medlemsstaterna möjlighet att mobilisera alla outnyttjade resurser från de europeiska struktur- och investeringsfonderna så att de kan hantera de extraordinära konsekvenserna av covid-19-pandemin. De ändringarna kommer att öka flexibiliteten och förenkla och effektivisera förfarandena. För att minska pressen på kassaflödena kan medlemsstaterna också använda en medfinansieringsgrad på 100 % från unionsbudgeten under räkenskapsåret 2020–2021. Grekland uppmanas att fullt ut utnyttja dessa möjligheter för att hjälpa de hårdast drabbade invånarna och sektorerna.

(9) Pandemins socioekonomiska konsekvenser kommer troligen att vara ojämnt fördelade över de grekiska regionerna på grund av olika specialiseringsmönster, särskilt i regioner som i hög grad förlitar sig på turism och mer allmänt på personlig direktkontakt med konsumenter. Detta medför en stor risk för att de regionala och territoriella skillnaderna inom Grekland ska öka och förvärra den redan konstaterade tendensen till ökade skillnader mellan huvudstaden och framför allt öar och bergsregioner som intensifierades ytterligare under åren med finanskris. I kombination med risken för en tillfällig upplösning av konvergensprocessen mellan medlemsstaterna krävs i den nuvarande situationen riktade politiska insatser.

(10) Den 30 april 2020 lade Grekland fram sitt nationella reformprogram för 2020 och sitt stabilitetsprogram för samma år. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas.

(11) Grekland omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldregeln.

(12) I sitt stabilitetsprogram för 2020 väntar sig regeringen en försämring av saldot i de offentliga finanserna från ett överskott på 1,5 % av BNP 2019 till ett underskott på 4,7 % av BNP 2020. Underskottet väntas uppgå till 0,2 % av BNP 2021. Den offentliga skuldkvoten minskade till cirka 176,6 % av BNP under 2019 men förväntas

---

[7] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/460 av den 30 mars 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera investeringar i medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet (Investeringsinitiativ mot effekter av coronavirus) (EUT L 99, 31.3.2020, s. 5), och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/558 av den 23 april 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013 och (EU) nr 1303/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att tillhandahålla extraordinär flexibilitet vid användningen av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att hantera covid-19-utbrottet (EUT L 130, 24.4.2020, s. 1).

enligt stabilitetsprogrammet 2020 öka till 188,8 % under 2020. Det finns landsspecifika underliggande risker för budgetprognoserna, närmare bestämt de oavgjorda rättstvister och skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster. De makroekonomiska och offentligfinansiella utsikterna påverkas av den höga graden av osäkerhet till följd av covid-19-pandemin.

(13) Som en reaktion på covid-19-pandemin, och som en del av en samordnad EU-strategi, har Grekland antagit budgetåtgärder för att öka kapaciteten i hälso- och sjukvårdssystemet, begränsa smittspridningen och hjälpa de hårdast drabbade invånarna och branscherna. Enligt 2020 års stabilitetsprogram uppgick dessa budgetåtgärder till 5,4 % av BNP. De här åtgärderna omfattar ett tillfälligt ekonomiskt stöd till löntagare, egenföretagare, enskilda företag och vissa fria yrken som påverkas av pandemin, utbetalning av återbetalningspliktiga förskott för företag med minskad omsättning, betalning av socialförsäkringsavgifter för anställda vars anställningsavtal har avbrutits, uppskov med skatter och socialförsäkringsavgifter inklusive delbetalningssystem för skatter under minst tre månader för alla företag, egenföretagare och löntagare som påverkas av covid-19-pandemin, räntesubventioner på lån till små och medelstora företag och högre hälso- och sjukvårdsutgifter. Grekland har dessutom aviserat åtgärder som, även om de inte påverkar budgeten direkt, kommer att stödja likviditeten till företagen. De här åtgärderna omfattar en kontantsäkerhet för att stödja bankernas utlåning, som distribueras via den grekiska utvecklingsbanken. I kommissionens vårprognos 2020 behandlas dock alla skatteuppskov också som likviditetsåtgärder utan negativa budgetkonsekvenser under 2020. Sammantaget ligger de åtgärder som Grekland har vidtagit i linje med de riktlinjer som anges i kommissionens meddelande om en samordnad ekonomisk reaktion på covid-19-utbrottet. Ett fullständigt genomförande av dessa åtgärder, följt av en omläggning av finanspolitikens inriktning mot en välgenomtänkt offentligfinansiell ställning på medellång sikt när det ekonomiska läget så medger, kommer att bidra till att bevara hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt.

(14) Utifrån kommissionens vårprognos 2020 vid oförändrad politik beräknas Greklands offentliga finanser uppgå till 6,4 % av BNP under 2020 och 2,1 % 2021. Den offentliga skuldkvoten beräknas uppgå till 196,4 % av BNP 2020 och till 182,6 % 2021.

(15) Den 20 maj 2020 utfärdade kommissionen en rapport som utarbetats i enlighet med artikel 126.3 i fördraget på grund av Greklands bristande efterlevnad av skuldkriteriet under 2019 och den planerade överträdelsen av underskottsgränsen på 3 % av BNP under 2020. Sammantaget tyder analysen på att skuldkriteriet såsom det definieras i fördraget och i förordning (EG) nr 1467/1997 är uppfyllt, medan underskottskriteriet inte är uppfyllt.

(16) När det gäller covid-19-pandemin verkar Greklands snabba reaktion och kontroll av efterlevnaden av restriktionerna, att döma av det hittills relativt låga antalet bekräftade sjukdomsfall, vara ett effektivt tillvägagångssätt. Covid-19-krisens ekonomiska konsekvenser förväntas dock bli allvarliga, eftersom Grekland jämfört med andra medlemsstater är starkt beroende av turist- och transportnäringarna. Inom turismen kan Grekland tappa en stor del av intäkterna jämfört med 2019. Turismen är den viktigaste tjänsteexporten i Greklands ekonomi och står för 45 % av tjänsteexporten. Sjöfartssektorn som står för 40 % av tjänsteexporten förväntas också påverkas av en minskad efterfrågan när den globala handeln minskar på grund av pandemin. På grund

av isoleringsåtgärderna, lägre disponibla inkomster och ökad arbetslöshet förväntas den inhemska efterfrågan krympa betydligt.

(17) Vid covid-19-utbrottet aktiverade Grekland sin nationella pandemiplan och införde snabbt en rad nya åtgärder, bland annat sträng karantän och social distansering, särskilt för dem som misstänktes ha haft någon kontakt med personer som bar på viruset. Myndigheterna antog en mängd åtgärder för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna, motsvarande upp till 10,5 % av BNP 2020. Åtgärderna medför finanspolitiska åtgärder om 5 % av BNP med en budgeteffekt på 3,7 % av BNP och ytterligare 1,9 % av BNP i tillfälliga uppskov med skatter och kontantsäkerhet för affärsbanker, som skulle kunna ge upp till 3,6 % av BNP i ytterligare nya lån. Den offentliga hälso- och sjukvårdssektorn har fått ett engångstillskott på 273 miljoner euro som ska täcka exempelvis hyra av ytterligare 2 000 sjukvårdpersonal, inköp av sjukvårdsutrustning och sjukvårdsmaterial och ökad testning.

(18) Om man ska klara av covid-19-pandemin på ett verkningsfullt sätt måste vårdsystemets kapacitet, tillgänglighet och resiliens förbättras. Direktbetalningar för privat hälso- och sjukvård och informella betalningar – som är nära kopplade till ineffektiv sjukhusförvaltning – är fortfarande höga. Detta leder till ojämlikhet. Tillgången till sjukvård är fortfarande ett problem och självrapporterade, ej tillgodosedda vårdbehov är bland de högsta i EU, med stora skillnader mellan inkomstgrupper och anställningsförhållanden. Egenavgifterna har inte i tillräcklig grad behovsprövats för att skydda utsatta grupper. Detta förvärras av överutbudet och därmed överkonsumtionen av ofta överdrivet dyra läkemedel. För att hantera detta håller Grekland på att genomföra en ambitiös primärvårdsreform för att ge tillgång till grundläggande tjänster på kort sikt, och ett omfattande system som bygger på slussning för hela befolkningen på längre sikt. Tidiga tecken tyder på att detta kan vara lösningen för att skydda medborgarna och begränsa spridningen av viruset, samtidigt som man säkerställer att systemets fulla kapacitet kan utnyttjas för att behandla patienter efter deras behov. Man har ännu inte funnit någon hållbar lösning för sjukvårdsutgifterna, eftersom finanspolitisk hållbarhet främst säkerställs med ett återkravssystem som i allt högre grad utsätts för press på grund otillräckliga strukturella åtgärder. Trots vissa uppmuntrande åtgärder som nyligen vidtagits är den centraliserade upphandlingen fortfarande svag. Under 2018 låg de offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård under EU-genomsnittet, även inklusive värdet av återkraven som tillförde ungefär 1 % av BNP. Ökad effektivitet och ytterligare ekonomiska resurser behövs för att förbättra hälso- och sjukvårdssystemets ändamålsenlighet, tillgänglighet och totala resiliens.

(19) Åtgärder behövs för att mildra effekterna av covid-19-krisen på arbetstagare och företag. Enligt kommissionens prognos förväntas arbetslösheten öka till 19,9 % 2020 och återhämta sig till 16,8 % under 2021. Grekland har redan infört ett tillfälligt system som minskar arbetskostnaderna för företag vars verksamhet har stoppats eller drabbats hårt, samtidigt som det ska skydda anställningsavtal och ge inkomststöd till de berörda arbetstagarna. Ett mer omfattande system för korttidsarbete skulle dock ge en mer hållbar och flexibel lösning och myndigheterna har vidtagit åtgärder i den riktningen. Ett sådant system skulle göra det möjligt för företag att tillämpa en minskning av arbetstiden på ett differentierat sätt, som motsvarar i vilken grad deras verksamhet har begränsats, samtidigt som man upprätthåller driften i industrierna och förhindrar att tillfälliga uppsägningar blir permanenta. Utökade flexibla arbetsformer, som distansarbete, har hittills varit begränsade i Grekland jämfört med andra

medlemsstater. Det skulle också kunna bidra till att skydda den ekonomiska verksamheten och jobben under restriktionerna och den sociala distanseringen.

(20) Covid-19-krisen riskerar att ännu en gång förvärra den sociala situationen för stora delar av befolkningen och öka inkomstskillnaderna. Innan pandemin bröt ut var den andel av den grekiska befolkningen som löpte risk för fattigdom eller social utestängning fortfarande en av de högsta i EU, där barn och personer i arbetsför ålder löpte större risk än äldre. Fattigdom bland förvärvsarbetande, tillgång till bostäder till rimliga priser och energifattigdom har också varit stora problem. För att mildra krisens effekter kommer det att bli nödvändigt att ge alla drabbade arbetstagare och egenföretagare lämplig ersättning för inkomstbortfall, även till dem som har sämre tillgång till socialt skydd. Det kommer också att vara viktigt att stödja de mest utsatta grupperna, inbegripet dem som står utanför arbetsmarknaden eller utför odeklarerat arbete, genom att stärka de sociala skyddsnäten. När allt fler människor troligen kommer att utnyttja de grundläggande sociala skyddsnäten, kommer det att vara viktigt att förbättra minimiinkomststödet. Heltäckande tillgång till sociala tjänster är nödvändigt för de mest utsatta och sårbara grupperna, däribland personer med funktionsnedsättning, flyktingar och asylsökande. Dessutom är den långvariga vården och omsorgen inte tillräckligt utvecklad. Grekland bör också ytterligare främja tillgången till bostäder till rimlig kostnad, särskilt för hushåll som löper risk att drabbas av fattigdom. Det kan exempelvis ske genom ett system för att hjälpa utsatta husägare med bolånen.

(21) Covid-19-krisen har hejdat den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden som rått under senare år, och arbetslösheten har återigen börjat stiga. För att stödja en stabil återhämtning av sysselsättningen efter krisen måste Grekland genomföra reformer som ökar politikens ändamålsenligt när det gäller att få människor i arbete eller studier, särskilt med utbildningsprogram. En lösning skulle vara att öka arbetsförmedlingens kapacitet att tillhandahålla kontinuerligt och individanpassat stöd till arbetssökande. Grekland måste ägna särskild uppmärksamhet åt ungdomar och kvinnor som är de som påverkas mest av bristen på arbetstillfällen. Det finns också utrymme för att förbättra den sociala dialogen genom att stödja ett aktivt och meningsfullt deltagande av arbetsmarknadens parter i beslutsfattandet. Det gäller också för utformningen och genomförandet av åtgärder för att hantera effekterna av covid-19-krisen. Regeringen bör inrikta sina insatser på att förbättra de grundläggande färdigheterna för alla. Det kommer att vara mycket viktigt att ta itu med dåliga utbildningsresultat, uppgradera yrkesutbildningen och utöka vuxenutbildningen. För att minska kompetensglappet och påskynda arbetsmarknadens återhämtning är det viktigt att höja kvaliteten på utbildningen och öka dess relevans för arbetsmarknaden.

(22) Redan från början har regeringens prioritering i reaktionen på covid-19-utbrottet med rätta varit att ge hållbart likviditetsstöd, inbegripet rörelsekapital, till drabbade företag – särskilt små och medelstora företag och mikroföretag – bland annat genom lån och garantier. Inom den tillfälliga ramen för statligt stöd har Grekland infört tre system för att öka företagens kapitallikviditet, närmare bestämt följande: (i) ett system som täcker förskott med återbetalningsskyldighet, (ii) ett system för kontant säkerhet för att täcka banklån och (iii) ett räntesubventionssystem för löpande lån. I denna process är det viktigt att banksektorn, med stöd av myndigheterna, uppfyller sin förmedlande roll för att upprätthålla det nödvändiga kreditflödet, utifrån lämpliga kreditriskbedömningar och försiktiga kreditnormer, samtidigt som man noggrant rapporterar eventuella avvikelser i tillgångskvaliteten. Om man ska skydda tillgångskvaliteten och samtidigt stärka den ekonomiska återhämtningen är det avgörande att stödja banksektorns

kapacitet att erbjuda hållbara skuldsaneringslösningar till bärkraftiga låntagare som drabbats av krisen.

(23) För att underlätta den ekonomiska återhämtningen är det viktigt att tidigarelägga mogna offentliga investeringsprojekt och främja privata investeringar, bland annat genom relevanta reformer. Det kommer att vara avgörande att öka de tillväxtfrämjande investeringarna i prioriterade sektorer för att understödja den långsiktiga tillväxten och minska de regionala skillnaderna. Under 2019 understeg de offentliga investeringarna planerna med mer än 1 % av BNP, efter liknande otillfredsställande resultat under föregående år. Myndigheterna har börjat åtgärda detta ihållande underutnyttjande genom att upprätta en ”nationell utvecklingsplan” för att stärka reglerna för utveckling, styrning, finansiering och genomförande av projekt som får stöd samt en handlingsplan för att förbättra prognoser och övervakning av offentliga investeringar. Med tanke på hur viktiga offentliga investeringar kommer att vara för att få fart på den ekonomiska återhämtningen efter covid-19-krisen, är det avgörande att avlägsna eventuella kvarstående administrativa hinder och upprätta en förteckning över nya projekt som ska genomföras. En särskild projektberedningsfond skulle ytterligare kunna förbättra och skynda på de offentliga investeringarna. Ett effektivare genomförande av offentliga investeringar skulle ytterligare stimulera tillväxten med hjälp av multiplikatoreffekten. Grekland skulle också gynnas av en effektivare och hållbarare offentlig upphandling, som en integrerad del av landets insatser för att förbättra och rationalisera de offentliga utgifterna och garantera ett konkurrenskraftigt företagsklimat. Detta skulle kräva att man tar itu med de konstaterade bristerna, exempelvis fenomenet med omotiverat låga anbud, genom lämplig lagstiftning och administrativa åtgärder.

(24) Om man ska lyckas få nytt liv i Greklands ekonomi kommer det också att kräva att man tar itu med vissa långsiktiga svagheter och utnyttjar potentiella framtida möjligheter. Till sektorerna med betydande investeringsbehov hör bland annat transport och logistik, där stöd särskilt behövs för järnvägar, trafiksäkerhet och uppgradering av intermodala knutpunkter, och hantering av fast avfall och avloppsvatten från tätbebyggelse där det behövs miljömässigt hållbara investeringar. Greklands omställning till en klimatneutral ekonomi kommer också att kräva stora privata och offentliga investeringar under en längre tid. Planerade investeringar i energisektorn, exempelvis småskaliga projekt inom området energieffektivitet, renovering av byggnader och projekt för förnybar energi, skulle kunna tidigareläggas och bidra till den ekonomiska återhämtningen efter covid-19. Förberedelserna av medelfristiga återhämtningsåtgärder kan basera sig på planerade investeringar inom medlemsstaternas nationella energi- och klimatplaner, förteckningar över projekt av gemensamt intresse och planer för infrastrukturutveckling. Tillhörande investeringar skulle kunna omfatta gränsöverskridande förbindelser för import och export av energi mellan angränsande medlemsstater för att säkerställa elförsörjningen för människor och företag i Grekland, och åtgärder för att säkerställa en rättvis övergång för de regioner som påverkas mest av Greklands ambitiösa plan att övergå från brunkolsbaserad elproduktion. Programplaneringen för Fonden för en rättvis omställning för perioden 2021–2027 kan hjälpa Grekland att hantera en del av de utmaningar som omställningen till en klimatneutral ekonomi innebär, särskilt inom de regioner som anges i bilaga D till landsrapporten[8]. Grekland skulle då kunna utnyttja fonden på bästa sätt.

[8] SWD(2020) 507 final 2.

(25) Trots vissa framsteg under tidigare år måste Grekland påskynda sina satsningar för att förbättra sin digitala prestanda, bland annat genom att införa digitala verktyg och tjänster inom den offentliga förvaltningen, rättsväsendet och näringslivet. Att hålla uppe drivkraften och behålla de vinster som uppnåtts genom lanseringen av ett antal digitala tjänster sedan covid-19-utbrottet kan bli särskilt relevant för den offentliga förvaltningen och återhämtningsfasen. En strategi för att påskynda användningen av digital teknik inom alla ekonomiska sektorer, däribland den offentliga förvaltningen, och driftskompatibiliteten mellan olika informationssystem, särskilt databasen för marknadsövervakning, skulle kunna bidra till att överbrygga produktivitetsgapet till euroområdet och lätta på den administrativa bördan. Ökad tillgång till nät med mycket hög kapacitet och användning av mycket snabb internetuppkoppling är också en prioritering. När det gäller digitala färdigheter ligger Grekland under EU-genomsnittet. År 2019 var det endast 51 % av grekerna i gruppen 16–74 år som hade minst grundläggande digitala färdigheter, jämfört med ett EU-genomsnitt på 58 % Med digital vidareutbildning skulle alla i Grekland kunna få tillgång till e-tjänster på lika villkor, företagen skulle kunna använda distansarbete och e-verktyg på ett effektivt sätt och alla studerande – i skola, på universitet och i vuxenutbildning – skulle kunna delta fullt ut i distansundervisning. Mindre gynnade grupper, däribland flyktingar och asylsökande, och personer som lever i avlägsna områden och landsbygdsområden bör få särskild uppmärksamhet.

(26) Efter att framgångsrikt ha avslutat programmet för ekonomiskt stöd inom Europeiska stabilitetsmekanismen 2018 omfattas nu Grekland av förstärkt övervakning i enlighet med förordning (EU) nr 472/2013. Aktiveringen av förstärkt övervakning för Grekland[9] innebär att landet på medellång sikt måste fortsätta att vidta åtgärder för att hantera de potentiella källorna till makroekonomiska obalanser, samtidigt som man genomför strukturreformer för att stödja en stabil och hållbar ekonomisk tillväxt. Grekland åtog sig vid Eurogruppens möte den 22 juni 2018 att fortsätta med de reformer som antagits inom programmet tills de är helt genomförda. Grekland åtog sig också att genomföra specifika åtgärder gällande finanspolitiska strukturåtgärder, social välfärd, finansiell stabilitet, arbets- och produktmarknader, privatisering, rättssystemets funktion, offentlig förvaltning och korruptionsbekämpning. De här strukturreformerna blir allt viktigare för Greklands insatser för att få igång ekonomin igen. Ett framgångsrikt genomförande och slutförande av de här reformerna bör i hög grad bidra till att stödja Greklands tillväxt på medellång och lång sikt. Grekland omfattas av kvartalsrapportering om genomförandet av de åtaganden som ingår i den förstärkta övervakningen, och en positiv rapport kan varje halvår utlösa skuldlättnadsåtgärder motsvarande upp till 0,7 % av BNP per år. I april och december 2019 utlöste Eurogruppen de två första delarna av de politiskt villkorade skuldåtgärderna, motsvarande 970 respektive 767 miljoner euro. Den sjätte rapporten om den förstärkta övervakningen med en bedömning av Greklands genomförande av sina åtaganden offentliggjordes 20 maj 2020.

(27) Dessa rekommendationer är visserligen inriktade på hur de socioekonomiska effekterna av pandemin ska hanteras och den ekonomiska återhämtningen underlättas, men de landsspecifika rekommendationerna för 2019 som rådet antog den 9 juli 2019 innehöll reformer som krävs för att kunna åtgärda strukturella problem på medellång och lång sikt. De rekommendationerna är fortsatt aktuella och kommer att fortsätta att

[9] Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1192 av den 11 juli 2018 om aktivering av förstärkt övervakning för Grekland, EUT L 211, 22.8.2018, s. 1, och kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/338 av den 20 februari 2019 om förlängning av förstärkt övervakning för Grekland, EUT L 60, 28.2.2019, s. 17.

övervakas nästa år, inom ramen för den europeiska planeringsterminens årliga cykel. Det gäller även rekommendationer rörande investeringsrelaterade ekonomiska strategier. De senare rekommendationerna bör beaktas vid finansieringen av sammanhållningspolitikens strategiska programplanering efter 2020, inbegripet riskreducerande åtgärder och strategier för att lätta på restriktionerna vad gäller den rådande krisen.

(28) I den nuvarande situationen är det avgörande att bibehålla inriktningen på omstrukturering av banker för att bevara den ekonomiska stabiliteten och frigöra kapacitet inom banksektorn för klara finansieringen av den ekonomiska återhämtningen. Banksektorn har blivit mer motståndskraftig, vilket ledde till att kapitalkontrollerna avskaffades i september 2019, men det finns fortfarande stora risker och utmaningar relaterade till den tidigare utvecklingen. Det omfattar en fortfarande stor andel nödlidande lån, en kapitalställning i linje med kapitalkraven men med en ökad efterfrågan på kort sikt och låg lönsamhet beroende på kredittillväxt. Därför är det grekiska bankerna särskilt utsatta för risken för ökade finansieringskostnader och en ny försämring av tillgångskvaliteten på grund av covid-19-pandemin. Att främja en fortsatt fungerande sekundärmarknad för nödlidande lån, i kombination med nya lån och bärkraftiga omstruktureringar av långfristiga lån i enlighet försiktiga kreditnormer, kan vara avgörande om man ska lyckas nå det dubbla målet att mildra pandemins effekter på tillgångskvaliteten samtidigt som man tar itu tidigare nödlidande lån. En reform av den rättsliga ramen som tillåter obegränsat ianspråktagande av säkerhet från låntagare som inte uppfyller sina skyldigheter kan vara ett viktigt steg i den riktningen.

(29) Den europeiska planeringsterminen utgör en ram för en kontinuerlig samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i unionen, vilket kan bidra till en hållbar ekonomi. Medlemsstaterna har utvärderat framstegen vad gäller genomförandet av FN:s mål för hållbar utveckling i sina nationella reformprogram för 2020. Genom att säkerställa ett fullständigt genomförande av rekommendationerna nedan kommer Grekland att bidra till framsteg mot uppfyllandet av målen för hållbar utveckling och till de gemensamma insatserna för att säkerställa en konkurrenskraftig hållbarhet i unionen.

(30) Det är viktigt med ett nära samarbete mellan länderna i den ekonomiska och monetära unionen för att åstadkomma en snabb återhämtning från de ekonomiska konsekvenserna av covid-19. Mot bakgrund av Eurogruppens politiska vägledning bör Grekland, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att landets politik är förenlig med rekommendationerna för euroområdet och politiken i andra medlemsstater i euroområdet

(31) Kommissionen har inom ramen för 2020 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Greklands ekonomiska politik och redogjort för den i 2020 års landsrapport. Kommissionen har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2020 och det nationella reformprogrammet för 2020 samt uppföljningen av de rekommendationer Grekland har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmens relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Grekland utan också att unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.

(32) Mot bakgrund av den bedömningen har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2020 och dess yttrande[10] återspeglas nedan, särskilt i rekommendation 1.

(33) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2020 och stabilitetsprogrammet för 2020. I dessa rekommendationer beaktas behovet av att bekämpa pandemin och underlätta den ekonomiska återhämtningen som ett första nödvändigt steg för att möjliggöra en justering av obalanserna. Rekommendationer som direkt behandlar de makroekonomiska obalanser som konstaterats av kommissionen enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1, 2, 3 och 4.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Grekland att 2020 och 2021 vidta följande åtgärder:

1. I enlighet med den allmänna undantagsklausulen vidta alla nödvändiga åtgärder för att effektivt åtgärda pandemin samt stödja ekonomin och den därpå följande återhämtningen. Så snart som de ekonomiska förhållandena tillåter det bedriva en finanspolitik som syftar till att uppnå ansvarsfulla offentliga finanser på medellång sikt och säkerställa en hållbar skuldsättning, och samtidigt förbättra investeringarna. Stärka hälso- och sjukvårdssystemets resiliens och säkerställa adekvat tillgång till hälso- och sjukvård för alla.

2. Mildra de sysselsättningsrelaterade och sociala effekterna av krisen, bland annat genom att vidta åtgärder som system för korttidsarbete och säkerställa ett ändamålsenligt aktiveringsstöd.

3. Snabbt vidta åtgärder för att tillhandahålla likviditet och fortsatt kreditflöde och annan finansiering till ekonomin, med fokus på små och medelstora företag som drabbats hårdast av krisen. Tidigarelägga mogna offentliga investeringsprojekt och främja privata investeringar för att främja den ekonomiska återhämtningen. Styra investeringarna till den gröna och den digitala omställningen, särskilt inom områden som säkra och hållbara transporter och logistik, ren och effektiv produktion och användning av energi, miljöinfrastruktur samt digital infrastruktur och kompetens med mycket hög kapacitet. Öka effektiviteten och digitaliseringen av den offentliga förvaltningen och främja den digitala omvandlingen av näringslivet.

4. Fortsätta och slutföra reformerna i linje med åtagandena programmets slut som gjordes vid Eurogruppens möte den 22 juni 2018 för att återuppta en hållbar ekonomisk återhämtning, efter det att restriktionerna till följd av covid-19-utbrottet gradvis har lättats.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordföranden

[10] Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.